

A

II.

Locarnoi Tanulmány

Szacsky Mihály

7 MILLIÁRD EMBER

A Pannon Palatinus hasábjain 2011. november 7.-én jelent meg a környezetvédelemi tanulmányok rovatban a „PALATINUS LOCARNOI JELENTÉS”. A tanulmány követte a számos „jelentés” szellemiségét és az akkori aktualitások jegyében íródott. „A világ számos hírügynöksége hetek óta kísérte figyelemmel azt a számológépet, amelyik nagy sebességgel pörgött és azt mutatta, hogy aktuálisan hány ember él a földön. Egybehangzó vélemények szerint 2011.október. 31.-én látta meg a napvilágot a hétmilliárdadik élő embertársunk. Mint minden, úgy ez a pillanat sem állt meg. Az Emberiség népességszámának [...]”

Nem titkolt, hogy a Locarnoi Jelentés megírását **Susan George Lugánói Tanulmánya** inspirálta.

Tanulmányok áttekintése:

A történelem folyamán számos filozófiai okfejtés foglalkozott a természettel, az emberrel és az élet bonyolult összefüggéseivel. A pusztán filozófiai, elsősorban elméleti megközelítések a XX. században kezdtek egyre inkább természettudományi alapokra helyeződni.

Hazánkban 1984-ben jelent meg **Aurelio Peccei „Kezünkben a jövő”** című írása, melynek alcíme **„A Római klub elnöke világproblémákról”**. A sokat és sok helyen emlegetett tanulmány tartalmi elemei lassan a feledésbe merülnek, annak ellenére hogy megállapításai napjainkban is aktuális problémákat feszegetnek. Érdeemes a mű néhány fejezetének címét megemlíteni, amelyek a mai napig aktuálisak.

Sajnos, az ezekben a fejezetekben megfogalmazott gondolatok pusztába kiáltott szavak maradtak.

Kiemelt fejezetcímek: - *A múlt, a jövő*, - *Az önszabályozó mechanizmusok csődje*, - *Közös jövőnk*, - *A népesség rákos növekedése*, - *Kételemek önmagunk iránt*, - *Előbb eufória, aztán zavar*, - *A hanyatlás tíz tényezője*, - *A tömegek hányódása*, - *A kétértelmű tudomány*, - *Gazdasági csapdák és káprázatok*, - *A természet elpusztítása*, - *Keresztrefeszített emberiség stb.*. Az itt nem felsorolt fejezetek címében is fellelhetjük jelenünk egyre növekvő problémáinak alapkérdéseit. A Római Klub számos jelentést rendelt meg tudósoktól. Az elkészített és leadott jelentések, tanulmányok, kivétel nélkül részterületek problémáit feszegetik és csak elméleti megoldásokra tesznek javaslatot. Érdekeség, hogy ezt Peccei előrevetíti könyvében, ahol azt fejt ki, hogy **„A kétértelmű tudomány”** legalább olyan veszélyt rejt magában, mint a tudatlanság.

A Római klub alapításának idejében (1968) a két világháborút követően a természet szempontjából is paradicsomi állapot volt Földünkön. A résztanulmányokban és az egyre szaporodó elemző tanulmányokban az olvasható, hogy Bolygónk, a Föld durva megközelítésben 3-4 milliárd Embert képes eltartani úgy, hogy a természet egyensúlyi állapotban marad. Számos tanulmányban olvashatjuk, hogy most minimum két bolygónyi felszínre volna szükség ahhoz, hogy a jelenleg élő 7 milliárd feletti lélekszám minimális emberi életet élhessen. Ezt az állítást politika, gazdasági szakértők élesen bírálják.

Az Emberi Jólét illúzióját vizionálva nem a természet egyensúlyi állapotát veszik figyelembe, hanem a fenntartható fejlődés értelmezhetetlen ismételtetését hozzák fel érvként. A palatinuszi gondolkodó érthetetlenül áll a tartalom nélküli szóáradat előtt. Mi a biológiai lét fő kérdése?

A banki kamatok ügye, vagy az élelmiszer ellátottság és a biztonság, vagy mi a biológiai, pontosabban az emberi élet elvárható értelme, a mérhetetlen többlettermelés (ami csak kevesekhez jut el), a hulladék-gazdálkodás hatékony megoldása, vagy a „mindenki beteg” torz gondolatnak az egészségügy neve mögé bújó gazdasági alapokon nyugvó betegségügyi egészségipar kiszolgálása?

Ezek alapján feltehetjük a kérdést, hogy mi lehetne napjainkban az az álom, amit emberi életnek nevezhetünk. Meggyőződésem szerint azok a részletek, amelyeket a fenti sorokban kiragadtam, biztosan nem nevezhetőek leányálomnak.

Évről-évre, hónapról-hónapra, napról-napra, óráról-órára és percről percre romlik Bolygónk, a Föld biológiai létének helyzete. Ez nem csak a múltra vonatkozik, mert pontosan előre vetíthetjük, hogy a leírt időtengelyen hogyan fogyasztjuk végérvényesen a föld nyersanyag készletét, hogyan éljük fel saját jövőnket, és ami a legriasztóbb hogyan befolyásoljuk a meghatározhatatlan jelenben az emberiség jövőbeni sorsát.

Peccei – nem véletlenül – a *kétértelmű tudományt* is nagy veszélynek tekintette. Olvashatunk arról is több helyen a világban, hogy a *tudós sem hisz a tudósna*k. A tudománnyal van a baj? – tehetjük fel csodálkozó kérdésünket. A válasz egyértelmű: - A tudomány, ha a természet törvényszerűségeit tárja fel, értelmezi és az élet jobbításra használja fel az új ismereteket, akkor az emberi értelem egyik csodája, az Emberiség és természetesen a természet javát szolgálja.

A bértudóskodás és a megalkuvó tudományos köntösbe burkolódzó, a természet kizsákmányolását, a kereskedelmi érdekeket szolgáló, akár az emberi, a biológiai léttel ellentétes tevékenység nem csak káros, hanem végzetes is lehet egész bolygónkra.

Nagyon leegyszerűsítve úgy tűnik, hogy a XX. században a természetes anyag és élet körforgása egyensúlytalanságba került. Értelmezhetetlen izmusok mentén, a fenntartható fejlődést hangoztatva rohanunk az egyensúlytalanság irányába. A mindenki számára tapasztalható káros melléktermékeket, mint a klímaváltozást, az ivóvíz-, vagy az élelmiszerhiányt szólamokkal próbálják értelmezni, vagy ami még rosszabb: például megmagyarázni. Említhetjük az élelmiszertermelésben az élelmiszernek látszó, de belső tartalmában bizonytalan és kétes termények forgalomba helyezésének támogatását.

Ezeket a kérdéseket minden gondolkodó Ember felteszi önmagának, és szeretne értelmes, adott esetben irányt mutató válaszokat kapni. De nem kap.

Ha ezeket a kérdéseket a tér-idő folyamatokba behelyezzük, akkor nagyon riasztó képet kapunk. A vízió sötét jövőt vetít előre, rohanunk a végzetünkbe. Mi lesz gyermekeinkkel, unokáinkkal? Napjaink égető kérdése, hogy a zavarodott (sokszor önmagukat is megcáfoló) politikusok ismét pusztulásba viszik-e bolygónkat, az emberiséget.

Kirobbantják a III. világháborút, vagy csak maradnak a lokális konfliktusok fenntartásában. Azt tudjuk, hogy a fenntartható gazdasági növekedés egyik fő motorja a fegyverkezés. Ha van sok fegyver, azt használni kell. Kik használják ezeket a fegyvereket? Nem meglepő, hogy a társadalom olyan rétegei, amelyekért nem kár.(?) Ha meghalnak hősök, ha megrokkannak, vagy súlyosan megsebesülnek, akkor a társadalom kárára vannak, sőt súlyos terhet jelentenek a politikai elitnek. Tehát csak a katonai akadémiákon parádézó, és a halott katona a jó katona. Súlyos szavak, de ezek a gondolatok a mindennapi életből lettek merítve.

A II. Locarnoi Palatinus Jelentés, mint az első is, természet és Ember centrikus. Ezt azért fontos hangoztatni, mert a folyamatosan megjelenő jelentésekben ez a szemlélet szinte soha nem bukkan fel, és annak még csak a felvetését is kínosan kerülnek.

Elméletileg felvethető, hogy a Lugánói és a Locarnoi jelentésben hasonló gondolatok és érvelések hangzanak el. Ezt a gondolatot az elején el kell vetni. Valóban a Locarnoi jelentés inspirálta a Lugánóit, már csak azért is, mert a két város közel van egymáshoz és mindkét tanulmány a városokban íródott. Mint ahogyan a Római Klub alap tanulmányát vázlatosan értelmeztük, úgy célszerű azt a Lugánóinál is megtennünk.

A „Lugánói Tanulmány” 2009-ben jelent meg, szerzője Susan George. A tanulmányt a szerző és munkatársai felkérésre készítették el. A tartalmi szerkezete három nagy fejezetre osztható.

- 1) A természeti környezet változása
- 2) A társadalmi egyenlőtlenségek alakulása
- 3) A gazdasági, pénzügyi bizonytalanságok.

A Luganói tanulmány részletes elemzése felveti az egyik legfontosabb kérdést, hogy hol van benne az Ember. Nem a statisztikai tényező, nem a fogyasztó, nem a munkaerő piaci szereplő..., hanem az érző, gondolkodó EMBER, akit nem érdekelnek a tanulmányok, a politika, a pénzpiac, hanem csak egy érdekli, hogy azt a csodát, amit EMBERI ÉLETNEK neveznek, azt boldogságban, egészségben, és kiegyensúlyozott biológiai létben élhesse meg.

Ezt a kérdés felvetést (és nem probléma felvetést) a könyvtárnyi jelentésekben sajnos nem találjuk meg.

Az emberiség múltját ismerve a jelenünk racionális értelmezésekkel való kiegészítéseivel azt állíthatjuk, hogy az emberiség, de sajnos a teljes élővilág jelenlegi helyzete és a várható jövőbeni sorsa drámai.

A tér-idő folyamatokra jellemző, hogy mindennapjainkban egyre gyorsuló száguldásban vagyunk egy lejtőn, nincs fékünk (azt a politika kiiktatta) és az út vége a szakadék széle. Aki csak elemi szinten figyelemmel kíséri mindennapjaink életét, az tudja, hogy a fenti állítás nem elrugaskodott és a realitás talaján áll.

Mivel ezekkel a tényekkel szembesült Susan George, megírta a „Lugánói Tanulmány” II. könyvét. Ebben megtartotta az első könyv pontos szakmaiságát, ami kiváló szellemiséget mutat, de ismét hiányzik belőle az EMBER, az individuum, a kalokagathia. A fő fejezetek címei is ezt mutatják, néhány kiemelés:

- *meteorológiai rémtörténetek, - a társadalmi egyenlőtlenségek mérése, - megszorítások: ideológiai vagy egészség (!),*

- *állam az adósságcsapdában, - nyugtalanító csend és politikai űr, - bankok és bankárok rehabilitálása, - fikciók kéz a kézben: demokrácia és emberi jogok, - Emberi jogok a kívánság listán,*

- *A csatatér bölcs megválasztása, - Ipar a 21. században, - a késlekedés veszélyei stb.*

A felületes olvasó is láthatja, de nap-mint nap tapasztalhatja is, hogy ezekre az égető kérdésekre mennyire nem kapunk válaszokat. Szükséges pontosítani, mert az egyirányú kommunikáció részletekről minden esetben beszámol, vagy azokat elemzi, de a kérdéseket semmilyen összefüggésben nem tárja fel.

Egy korábbi írásomban ezt egy egyszerű példával igyekeztem értelmezni. A példa egy hektár földterület hasznosítását emelte ki. A bevezetésben néhány gondolatot eresztettem szabadjára, például: a mezőgazdász milyen növényeket szeretne termesztetni, a juhász mennyi birkát legeltetne a területen, az ügyvéd milyen lakóparkot képzelne el, a zöldmozgalom mennyi biodízelt tudna a területen előállítani, a temetkezési vállalkozó hány sírhelyet tudna kialakítani?

Külön-külön mindegyik terv tökéletes számításon alapszik, amelyeket egybevetve a hivatalok jelentéseikben feltüntetnek. Ezek alapján minden jelentés és prognózis a gazdaság és a foglalkoztatás javulását vetíti előre, de a valóságban viszont a tervek megvalósítása helyett egy külföldi gazda élvezi a föld hasznát és nem elhanyagolható tény, hogy mindösszesen csak egy hektár áll rendelkezésünkre.

A változó események, tényezők, emberi tevékenységek napjainkban kivétel nélkül visszafordíthatatlan (irreverzibilis) folyamatok sorozata. Tehát bizonyos esetekben nincs hova visszatérni. Rossz példával azt is mondhatjuk, hogy folyamatos építkezésben vagyunk, munkát adunk az embereknek, az építőipar jelesül teljesít, majd amikor az új ház építésébe kezdünk, és akkor a már felépített házunkat felgyújtjuk, mert ezzel tudunk munkát adni a tűzoltónak, a baleseti sebésznek, az építőanyagipari kereskedőknek ...

Feltehetünk egy cinikus kérdést is: mi a fenntartható fejlődés lényege, talán az emberi erőfeszítések határát súroló folyamatos hulladék gyártás?

A Locarnoi tanulmányt soha nem szeretném lezárni. Az eredeti szándék szerint nem csak a bajok és a katasztrófák elrémitő rendezése és azok közzététele volna a cél.

A Locarnoi tanulmányokban a minden mindennel összefüggésben van, elv szerint azt kell vizsgálni, hogy az emberi tevékenységeknek milyen hatása van az élővilágra, a természetre és nem utolsósorban mindezek összessége hogyan hat vissza ránk.

A résztanulmányok fő témakörei (kiemelések):

- Környezeti változások természeti és emberi vonatkozásai
- Klímaváltozás, mint globális hatás
- 7 milliárd ember élete
- 7 milliárd ember egészsége, vagy betegsége
- A társadalom és az Ember, mint biológiai lény

A korábbi és más jelentésekben ezeknek az egyes emberre vonatkozatható hatásainak feltárására nem került sor. A palatinuszi szemlélet a hirtelen ötlettől vezérelt fellángolásokat, valószínűtlen programokat és meseszerű elképzeléseket nem tudja értelmezni. A palatinuszi gondolkodás alapja a természet vizsgálata és a természet íratlan törvényeinek megértése és értelmezése. A pusztá okoskodás helyett a realitásokat elemzi és diszkréten mellőzi a kétséges, néha még részeredményeket sem produkáló „tudományos” elképzeléseket.

Említsünk néhány gyöngyszemet a nemzetközi tudományos éltből. Egy amerikai tudományos kutatócsoport azon fáradozik, nem kis költségvetéssel, hogy megoldást keres arra: mit tegyünk akkor, ha bolygónkat élhetetlenné tettük és a „kék bolygó” barna szeméthegegyé válik. A tudományos válasz teljesen kézenfekvő: az emberiség egyszerűen átköltözik a Marsra, hisz ugyan ez a kutatóhely végérvényesen kimondta, hogy az élet az űrből érkezett – valószínűleg kisbolygókon (ezt nem humornak szántam). Az üvegház hatás megszüntetésére tett javaslatok sem hordoznak kisebb hírértéket.

Erre a kérdésre már több választ is kaptunk, mint például a széndioxid túlzott emissziójának üvegház hatását úgy oldjuk meg, hogy a karsztvizeinkből szódavizet gyártunk, vagy kénporral szórjuk tele földünk légkörét – tegyük ezt úgy, hogy közben az erdőket kivágjuk. A legtudományosabb kutatásokat orvostudományi köntösbe csomagolják. A természetes evolúció múlt idő, és tudománytalan egyesek szemében. A jövő a mesterséges életben teljeseedik ki, amelyet esetleg szintetikus sejtekből állítunk elő. Ezzel lehetőség nyílik arra, hogy az emberiség új fajokat, rasszokat termeljen, mert itt, mint a génmódosított növényeknél, természetes reprodukció nem lehetséges. Ilyen zárt tudományos intézetekben elő lehetne állítani mesterséges klónozással, génmódosítással, harcok kentaurokat, halgazdaságban tevékenykedő selőket és levélkézbesítéshez szárnyas angyalokat.

Nem kételkedem abban, hogy egyes országokban sikeresen alkalmaz-
zák a klónozott szarvasmarhák előállítását úgy, mint a szintetikus fe-
hérje gyártást, vagy a szintetikus húst készítését. Földhözragadt gon-
dolkodásom és a sokszínű természetes biológiai lét szerény ismerője-
ként viszont tudom, hogy ez egyes fajok kihalásához vezethet. A tu-
dományos fantasztikus filmekben előrevetítik ezt a jövőt, de nem ne-
vezhető szép és jó életnek.

A Locarnói dolgozatok írását minden esetben tanulmányok és kísérle-
tek lefolytatása előzi meg.

A Lugánói és más tanulmányokban folyamatosan felvetődik egy meg-
oldhatatlan probléma. Ez nem más, mint a demográfiai hullámváltozás ala-
kulása. Egyes nemzetek arról panaszkodnak, hogy fogynak, mások
meg arra, hogy nagy a népsűrűség. Az hogy mi a sok és mi a kevés,
az esetek legnagyobb részében értelmezhetetlen magyarázatokba tor-
kollik.

Egy biztos, hogy szinte minden rendelt tanulmányban egyértelműen,
vagy burkoltan, de szerepel a népapasztás kérdése.

A bonyolult és végtelen összefüggések levezetése helyett célszerű egy
egyszerű megközelítéssel feloldani ezt a problémát.

**A fenntartható értelmezhetetlen fejlődés helyett a fenntartható
egyensúly irányában kellene lépéseket tenni, ha már ez nem késő.**

**A Locarnói résztanulmányok szerteágazóak, témájukban és terje-
delmükben néha különbözőek. Az elhanyagolhatónak tűnő részle-
teket a helyükön kezelve fontos információkat hordoznak.**

**Témakörök rövid értelmezése, hírek rövid ismertetése, képi mel-
léletek.**

Locarno

2014.04.14.